

Европейска
комисия

ТРАНСГРАНИЧНО НАСЛЕДЯВАНЕ ➔ РЪКОВОДСТВО ЗА ГРАЖДАНИТЕ

Как правилата на ЕС опростяват
международните наследявания

Настоящото ръководство е предназначено за всички лица, които участват или са засегнати от трансгранично наследяване, и по-специално лицата, които планират своето наследяване, както и наследниците. Това е практическо ръководство, чиято цел е да отговори на най-често задаваните въпроси. Ръководството не обхваща всички възможни сценарии; поради това е препоръчително да се консултирате със специалист по трансгранично наследяване, за да обсъдите подробностите, свързани с вашата конкретна ситуация.

Текстът е завършен през 2017 г.

Нито Европейската комисия, нито което и да е лице, действащо от нейно име, носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата брошура информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2017 г.

© Европейски съюз, 2017 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Политиката на повторна употреба на документи на Европейската комисия се урежда с Решение 2011/833/ЕС (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

За всяко възпроизвеждане на отделни снимки или други материали, които не се покриват от авторското право на ЕС, трябва да се иска разрешение направо от притежателите на авторските права.

Print: ISBN 978-92-79-69060-0

doi:10.2838/73805

DS-04-17-513-BG-C

PDF: ISBN 978-92-79-69057-0

doi:10.2838/548913

DS-04-17-513-BG-N

Съдържание

ЧАСТ I:

За какво се отнасят правилата на ЕС?	2
---	---

ЧАСТ II:

Планиране на наследяването — завещателят	7
Кое право се прилага обикновено при трансгранично наследяване?	8
Избор на право	12
Какво урежда правото, приложимо към наследяването?	15
Завещания	17

ЧАСТ III:

Наследяване — наследниците	19
Може ли съдебно решение, постановено в една държава — членка на ЕС, да има изпълнителна сила в друга държава членка?	28
Национални удостоверения за наследство (или декларация за наследство)	32
Европейско удостоверение за наследство (ЕУН)	34

1

ЧАСТ I:

→ ЗА КАКВО СЕ ОТНАСЯТ
ПРАВИЛАТА НА ЕС?

ЧАСТ I: ЗА КАКВО СЕ ОТНАСЯТ ПРАВИЛАТА НА ЕС?

→ Какво е „трансгранично наследяване“?

Наследяването представлява прехвърлянето при смърт на имуществото — правата и задълженията — на починалото лице. Правата могат да бъдат свързани например със собствеността върху къща, превозно средство или банкова сметка; задълженията могат да включват например дългове.

Трансграничното (или международното) наследяване представлява наследяване, включващо елементи от различни държави: например починалият е живял в държава, която е различна от държавата му на произход, наследниците на починалия живеят в друга държава или починалия е притежавал активи в няколко държави.

→ Примери

Аксел от Германия живее с германската си съпруга във Франция. Той притежава кола във Франция и апартамент в Германия. Двете деца на двойката живеят във Франция.

Алина от Латвия живее в Италия с италианския си съпруг. Тя притежава банкова сметка в Италия и къща в Латвия. Едно от децата ѝ живее в Латвия, а другото — в Канада.

→ Защо са необходими правила на ЕС относно трансграничното наследяване?

Всяка година все повече граждани на Европейския съюз се преместват в друга държава членка, за да учат, работят или да създадат семейство. В резултат на това всяка година над половин милион семейства участват в трансгранично наследяване.

В случаите на трансгранично наследяване може да се окаже, че органите на няколко държави имат законови правомощия да се занимават с наследяването (например органите на държавата на гражданство на починалия и органите на държавата, в която е живял последно) и че се прилагат законите на няколко държави (например законите на всички държави, в които починалият е притежавал имущество). Поради това на гражданите може да се наложи да започнат производства по наследяване в различни държави и да се занимават със законите на различни държави. Това може да струва скъпо и като резултат органите могат да постановят решения, които си противоречат.

През 2012 г. ЕС прие законодателен акт — Регламента относно наследяването (Регламент (ЕС) № 650/2012) — с цел да улесни планирането и управлението на трансграничното наследяване.

ЧАСТ I: ЗА КАКВО СЕ ОТНАСЯТ ПРАВИЛАТА НА ЕС?

→ Какво постига Регламентът на ЕС?

Регламентът съдържа правила, чрез които се определя органите на коя държава — членка на ЕС, ще се занимават с дадено трансгранично наследяване и чие национално право ще се прилага към него. По този начин гражданинът или завещателят (лицето, което прави завещание) може да планира своето наследяване и на наследниците няма да се наложи да се занимават с множество национални законодателства и органи.

Благодарение на Регламента също така става по-лесно съдебни решения или нотариални актове, с които се уреждат въпроси на наследяването и които са издадени в една държава — членка на ЕС, да имат изпълнителна сила в друга държава — членка на ЕС.

На последно място с Регламента се създава европейското удостоверение за наследство — документ, който може да бъде поискан от наследниците (както и от заветниците, изпълнителите на завещанието и управителите на активите на починалия), за да докажат правното си положение и да упражнят правомощията си в друга държава членка.

За целите на Регламента изразът „държава — членка на ЕС“ следва да се разбира като обхващащ всички държави — членки на ЕС, с изключение на Обединеното кралство, Ирландия и Дания, тъй като тези държави не участват в прилагането на Регламента.

→ Какво обхваща Регламентът на ЕС?

Регламентът урежда *някои процедурни въпроси*, свързани с трансграничното наследяване — като например органите на коя държава — членка на ЕС, ще се занимават с наследяването, кое национално право ще се прилага към наследяването, как съдебните решения и нотариалните документи по въпроси на наследяването ще имат изпълнителна сила в друга държава — членка на ЕС, и как може да се използва европейското удостоверение за наследство.

Регламентът не е насочен към *материалноправните въпроси* на трансграничното наследяване, като например какъв дял от активите на починалия следва да бъдат наследени от неговите деца и съпруг(а) и доколко свободен е завещателят да реши на кого ще остави своите активи. Тези въпроси продължават да се уреждат от националното право.

Регламентът не урежда определени въпроси, които могат да бъдат свързани с трансграничното наследяване, като например:

- гражданското състояние на гражданите (например кое лице е било последният съпруг или последната съпруга на починалия);
- режима на имуществена собственост на двойката, независимо дали е сключила брак или регистрирано партньорство (т.е. по какъв начин следва да бъдат разпределени активите на двойката при смърт на единия от съпрузите или партньорите);

ЧАСТ I: ЗА КАКВО СЕ ОТНАСЯТ ПРАВИЛАТА НА ЕС?

- задълженията за издръжка по отношение на лица на издръжка (например бивши съпрузи или деца след развод);
- пенсионни планове;
- дружества, включително по какъв начин следва да бъдат прехвърлени дяловете на починалия в дадено дружество;
- вписване на наследеното имущество в регистър (например вписване на собствеността върху къща в поземления регистър).

В Регламента също така не се разглежда данъчното право. Националното право на всяка държава — членка на ЕС, ще определи какви данъци следва да бъдат заплатени във връзка с наследството и къде.

→ От кога се прилага Регламентът на ЕС?

Регламентът се прилага считано от 17 август 2015 г., което означава, че неговите правила се прилагат към наследяването на лица, които са починали на 17 август 2015 г. или след тази дата.

При все това завещанията и изборът на право, направени преди 17 август 2015 г., в повечето случаи ще продължат да са в сила.

ЧАСТ I: ЗА КАКВО СЕ ОТНАСЯТ ПРАВИЛАТА НА ЕС?

→ Основните принципи на Регламента на ЕС

Регламентът прави трансграничното наследяване по-просто и по-евтино:

- **Органи и право на последната държава на пребиваване на починалия:** органите на държавата — членка на ЕС, в която последно е живял починалият, ще се занимават с наследяването и принципно ще прилагат към наследяването правото на тази държава — членка на ЕС.
- **Възможен е избор на право:** гражданите обаче могат вместо това да изберат към тяхното наследяване да се прилага правото на държавата на гражданството им. Този избор на право може да бъде направен в завещание или в отделна декларация. Държавата, чието право е избрано, може да бъде държава — членка на ЕС, или държава извън ЕС.

- **Признаване, приемане и изпълнение в другите държави — членки на ЕС:** съдебните решения по въпроси на наследяването, постановени в една държава — членка на ЕС, автоматично ще бъдат признати в другите държави — членки на ЕС. Ако бъде възразено срещу тяхното признаване, те ще бъдат обявени за изпълними съгласно опростени правила. Официалните документи (например нотариални документи) по въпроси на наследяването (например завещание или удостоверение за наследство), изготвени в една държава — членка на ЕС, също така ще се приемат и обявяват за изпълними в друга държава — членка на ЕС, съгласно опростени правила.

- **Европейско удостоверение за наследство:** наследниците могат да се сдобият с европейско удостоверение за наследство в държава — членка на ЕС, което ще им позволи да докажат правното си положение на наследници по отношение на активи, намиращи се в други държави — членки на ЕС.

ЧАСТ II:

→ ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

Планирането на трансгранично наследяване се улеснява чрез Регламента на ЕС. Следната информация може да бъде полезна, ако планирате да изготвите завещание.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

Кое право се прилага обикновено при трансгранично наследяване?

Най-важните аспекти на наследяването ще бъдат уредени в съответствие с националното право, приложимо към наследяването. Поради това, когато при наследяването са налице елементи от различни държави (например завещателят (лицето, което изготвя завещанието) живее в държава, различна от своята, притежава активи в няколко държави или бъдещите му наследници живеят в друга държава), от съществено значение е да се знае кое национално право ще се прилага към наследяването.

→ Право на държавата на последно обичайно местопребиваване

По принцип правото, което ще се прилага към наследяването, е правото на държавата на **„обичайно местопребиваване“** на починалия към момента на смъртта.

Държавата на обичайно местопребиваване е държавата, **с която починалият е имал тясна и стабилна връзка**. Тази държава ще бъде определена във всеки отделен случай от органа, който се занимава с наследяването.

Невинаги е лесно да се определи коя държава е държавата на последно обичайно местопребиваване на починалия. Например починалият може временно да е бил командирован по професионални причини в друга държава или може да е живял в няколко държави, без да се установи за постоянно в нито една от тях.

Когато определя държавата на последно обичайно местопребиваване на починалия, органът, който се занимава с наследяването, ще проучи всички факти по случая, включително следното:

- продължителността и регулярността на престоя на починалия в дадена държава;
- условията и причините за престоя на починалия в дадена държава;

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

- държавата, в която е осъществяван семейният и социалният живот на починалия;
- държавата, в която се намират повечето активи на починалия;
- гражданството на починалия.

→ Пример 1

Вайва от Литва живее в Белгия с литовския си съпруг. Тя умира в Литва, докато е там на почивка. Двойката притежава апартамент в Белгия и наема ваканционна къща в Литва. Двете им деца живеят в Белгия.

Органът, който се занимава с наследяването, определя, че обичайното местопребиваване на Вайва е било в Белгия, защото нейното семейство (съпруг и две деца), постоянна работа и основен дом са били в Белгия. Поради това към наследяването на Вайва ще се прилага белгийското право.

→ Пример 2

Ян от Нидерландия е командирован в Полша за двугодишен проект. Той умира, докато пребивава в Полша. Съпругата му и детето му продължават да живеят в семейната им къща в Нидерландия.

Органът, който се занимава с наследяването, заключава, че обичайното местопребиваване на Ян е било в Нидерландия, защото семейството и приятелите на Ян, както и основното му жилище са били в Нидерландия. Въпреки че работата на Ян е била в Полша, той е възнамерявал да се върне в Нидерландия след приключване на проекта му в Полша. Поради това към наследяването на Ян ще се прилага нидерландското право.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

→ Има ли изключения от общото правило?

В **изключителни** случаи, ако фактите по даден случай показват, че починалият очевидно е бил по-тясно свързан с държава, различна от държавата на неговото последно обичайно местопребиваване, тогава към наследяването ще се прилага правото на тази друга държава. Такъв може да бъде случаят например ако починалият се е преместил в държавата на последното си обичайно местопребиваване малко преди смъртта си.

→ Пример 1

Андерс и Анет от Швеция се преместват в старчески дом в Испания, тъй като мястото време ще бъде добро за тяхното здраве. Анет умира след няколко месеца в старческият дом в Испания.

Органът, който се занимава с наследяването, счита, че макар последното обичайно местопребиваване на Анет да е било в Испания, Анет очевидно все още е по-тясно свързана с Швеция. Органът взема под внимание факта, че Анет е живяла по-голямата част от дългия си живот в Швеция; нейните деца и внуци живеят в Швеция; семейната ѝ къща, която сега се използва от внуците ѝ като ваканционна къща, се намира в Швеция; Анет е открила банкова сметка в Испания само за да плаща за старческият дом и все още не е имала време да установи нов социален живот в Испания. Поради това към наследяването на Анет ще се прилага шведското право.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

→ Пример 2

Педро от Португалия се премества в Швейцария с цел работа и умира след няколко години.

Органът, който се занимава с наследяването, счита, че макар последното обичайно местопребиваване на Педро да е било в Швейцария, Педро очевидно все още е по-тясно свързан с Португалия. Това е така, защото съпругата и двете деца на Педро живеят в Португалия и той пътува дотам всеки уикенд, за да бъде с тях. Педро наема апартамент в Швейцария, но семейното му жилище и ваканционният му апартамент се намират в Португалия. Тъй като Педро е пътувал много често до Португалия, за да се вижда със семейството си, и никога не е възнамерявал да остане за постоянно в Швейцария, той никога не е установил социален живот в Швейцария. Поради това към наследяването на Педро ще се прилага португалското право.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

Избор на право

→ Мога ли да избира кое право да се прилага към моето наследяване?

Обикновено към вашето наследяване ще се прилага правото на държавата на вашето последно обичайно местопребиваване. При все това когато планирате вашето наследяване, можете да изберете към вашето наследяване да се прилага правото на вашата **държава на гражданство** (към момента на избора или към момента на смъртта) вместо правото на държавата на вашето последно обичайно местопребиваване. Това може да бъде правото на държава — членка на ЕС, или правото на държава извън ЕС (в случай че това е държава извън ЕС, следва да гарантирате, че държавата, чието право сте избрали, ще приеме вашия избор на право).

При все това не можете да изберете държавата — членка на ЕС, чиито органи следва да се занимаят с вашето наследяване.

→ Пример

Йоханес от Германия живее със съпругата си в Испания. Трите му деца живеят в Германия. Той притежава апартамент и банкова сметка в Германия и къща в Испания. Йоханес умира през септември 2015 г. в Испания. В завещанието, което е направил през 2014 г., той избира към неговото наследяване да се прилага германското право. Тъй като последното обичайно местопребиваване на Йоханес е било в Испания, по принцип към наследяването следва да се прилага испанското право. Тъй като обаче Йоханес е избрал към неговото наследяване да се прилага правото на неговата държава на гражданство, наследяването на всички негови активи ще бъде уредено съгласно германското право, независимо къде се намират. Поради това германското право ще се прилага към наследяването на апартаментата и банковата сметка на Йоханес в Германия и към къщата му в Испания. Тъй като обаче последното обичайно местопребиваване на Йоханес е било в Испания, испанските органи ще се занимаят с наследяването на Йоханес, като прилагат германското право.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

→ Какво се случва, ако имам повече от едно гражданство?

Можете да изберете правото на **която и да е** от държавите, на които сте гражданин (към момента на избора или към момента на смъртта). Това може да бъде правото на държава — членка на ЕС, или на държава извън ЕС.

→ Пример

Мохамед е роден в семейството на мароканци в САЩ и цял живот е живял в Белгия. Той има американско, мароканско и белгийско гражданство. Той притежава апартамент и кола в Белгия и къща в Мароко. Има син, който живее в Мароко, и две дъщери, които живеят в Белгия.

Тъй като Мохамед има три гражданства, при планирането на своето наследяване той е свободен да избере правото на която и да е от държавите, на които е гражданин, като право, което следва да се прилага към неговото наследяване.

→ Как да избира правото, което ще се прилага към моето наследяване?

Трябва да посочите изрично своя избор, било то в завещанието си или в отделна декларация, която отговаря на сходни официални изисквания (например в нотариален документ). Вашият избор също така може да произтича от условията на завещанието ви. Ако е необходимо, валидността на правния акт, в който сте направили своя избор на право, ще бъде определена в съответствие с избраното право.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

→ Възможно ли е да се прилагат ограничения към избраното от мен право?

Органът на съответната държава — членка на ЕС, който се занимава с вашето наследяване, може да откаже да приложи някои разпоредби от правото на вашата държава на гражданство (независимо дали това е правото на държава — членка на ЕС, или на държава извън ЕС), ако те противоречат на основните закони (обществения ред) на държавата — членка на ЕС, в която се урежда вашето наследяване. Например органът на държавата — членка на ЕС, който се занимава с вашето наследяване, би могъл да откаже да приложи разпоредби от правото на вашата държава на гражданство, ако те водят до дискриминация на наследниците въз основа на техния пол или въз основа на това дали те са родени в рамките на или извън брака.

→ Пример

Обичайното местопребиваване на г-н Т. е в държава — членка на ЕС. Той има три деца: две от настоящата си съпруга и едно от предишна извънбрачна връзка. Г-н Т. посочва в своето завещание, че към неговото наследяване следва да се прилага правото на неговата държава на гражданство.

Органът на държавата — членка на ЕС, в която е било последното обичайно местопребиваване на г-н Т., ще се занимае с наследяването на г-н Т. и ще приложи правото на държавата на гражданството на г-н Т. При все това правото на държавата на гражданството на г-н Т. съдържа правило, съгласно което родени в извънбрачна връзка деца имат право да получават само половината от това, което имат право да получат родени в брачна връзка деца. Органът на държавата — членка на ЕС, който се занимава с наследяването, може да откаже да приложи това правило, ако заключи, че то нарушава принципа на равно третиране, приложим на неговата територия. Органът обаче ще приложи към наследяването на г-н Т. останалите правила на държавата му на гражданство.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

Какво урежда правото, приложимо към наследяването?

Към вашето наследяване ще се прилага **само едно право**, независимо дали това е правото на държавата на вашето последно обичайно местопребиваване, или правото на вашата държава на гражданство. Това право ще урежда наследяването на **всички ваши активи**, независимо дали активите са движими (например кола или банкова сметка), или недвижими (например къща) и независимо къде се намират (т.е. дори ако активите ви се намират в няколко държави).

Приложимото към наследяването право ще урежда въпроси, като:

- кои са бенефициерите на наследството, ако не сте направили завещание: например деца, родители, съпруг(а) или партньор;
- прехвърлянето на собствеността върху вашите активи на наследниците;
- какъв дял от вашите активи следва да бъде запазен за децата и съпруга(та) ви;
- възможността за лишаване от наследство на член на семейството;
- правомощията на наследниците, включително правото за продажба на имущество и плащане на кредитори;

- доколко сте свободен като завещател да решите на кого ще оставите своите активи;
- дали дарения, които сте направили през своя живот, следва да бъдат възстановени в наследственото имущество, за да се гарантират дяловете, запазени за децата и съпруга(та) ви;
- условията, съгласно които наследник може да приеме или да се откаже от наследството;
- как следва да бъдат управлявани вашите активи, преди да бъдат прехвърлени на наследника;
- степента на отговорност на наследниците във връзка с дългове;
- как следва да бъдат поделени вашите активи сред наследниците.

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

→ Пример

Уилям, британски гражданин, се пенсионира във Франция, където притежава къща и живее със своята партньорка Натали. Уилям има две деца от предишен брак. Той възнамерява да остане във Франция до края на живота си.

Тъй като последното обичайно местопребиваване на Уилям ще бъде във Франция, по принцип към наследяването следва да се прилага френското право. Поради това френското право определя кой следва да наследи имуществото на Уилям, включително какъв дял от наследственото имущество следва да бъде запазен за децата на Уилям и какви са правата на Натали по отношение на имуществото с оглед на факта, че Уилям и Натали не са сключили брак.

Уилям знае, че английското право му дава по-голяма свобода от френското право по отношение на решението на кого може да остави своите активи. Поради това той решава да посочи в своето завещание, че към неговото наследяване следва да се прилага английското, а не френското право, и определя Натали като единствен наследник на къщата му във Франция.

→ Възможно ли е да се прилагат ограничения към правото, приложимо към наследяването?

Понякога е възможно правото на държавата, в която се намират определени недвижими активи (например къща или парцел) или определени предприятия (например земеделско стопанство), да включва задължителни правила, приложими към наследяването на такива активи, независимо какво право се прилага към наследяването. Тези задължителни правила се основават на икономически, семейни или социални съображения (например за запазване на целостта на земеделско стопанство в рамките на земеделски район).

Когато са налице такива задължителни разпоредби, органът на държавата — членка на ЕС, който се занимава с наследяването, ще прилага тези правила към наследяването на съответните активи, дори ако към наследяването на останалите активи се прилага правото на друга държава (държавата на последното обичайно местопребиваване на починалия или държавата му на гражданство).

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

Завещания

→ Ще бъде ли прието моето завещание в други държави — членки на ЕС?

Завещанието може да бъде под формата на различни по вид документи. Ако в една държава — членка на ЕС, бъде изготвено завещание под формата на официален документ, който гарантира автентичността на подписа и съдържанието на документа (т. нар. „автентичен акт“) — например нотариален документ — той ще има същата изпълнителна сила в държавата членка, в която е представен, като в държавата членка, в която е изготвен, освен ако завещанието не противоречи на основните закони (обществения ред) на държавата членка, в която е представено. Съгласно Регламента лице, което желае да представи официален документ, включващ завещание, в дадена държава — членка на ЕС, може да поиска от изготвилния документа орган — например нотариус — да попълни формуляр, в който се обясняват последиците от завещанието в държавата членка, в която е изготвено.

→ Пример

Последното обичайно местопребиваване на Павел, чешки гражданин, е било в Люксембург. Павел е изготвил своето завещание в Чешката република пред чешки нотариус. Изпълнителят на завещанието на Павел представя завещанието в Люксембург на органите, които се занимават с наследяването. Завещанието на Павел е правно валидно както в Люксембург, така и в Чешката република. Изпълнителят на завещанието може да поиска от чешкия нотариус да попълни формуляр, в който се обясняват последиците от завещанието.

Завещание, изготвено като официален документ в държава — членка на ЕС, може да не бъде прието в държава извън ЕС (неговото приемане ще зависи от правото на тази държава).

ЧАСТ II: ПЛАНИРАНЕ НА НАСЛЕДЯВАНЕТО — ЗАВЕЩАТЕЛЯТ

→ Може ли завещанието ми да бъде оспорено?

Автентичността на завещание, изготвено като официален документ, може да бъде оспорена пред съдилищата на държавата — членка на ЕС, в която е изготвено завещанието.

При разглеждането на въпроса съдилищата ще прилагат правото на тази държава — членка на ЕС.

Съдържанието на завещание може да бъде оспорено пред съдилищата на държавата, в която се урежда наследяването.

При решаването на въпроса съдилищата ще прилагат правото на държавата на последното обичайно местопребиваване на починалия или, ако това е неговият избор, правото на държавата му на гражданство.

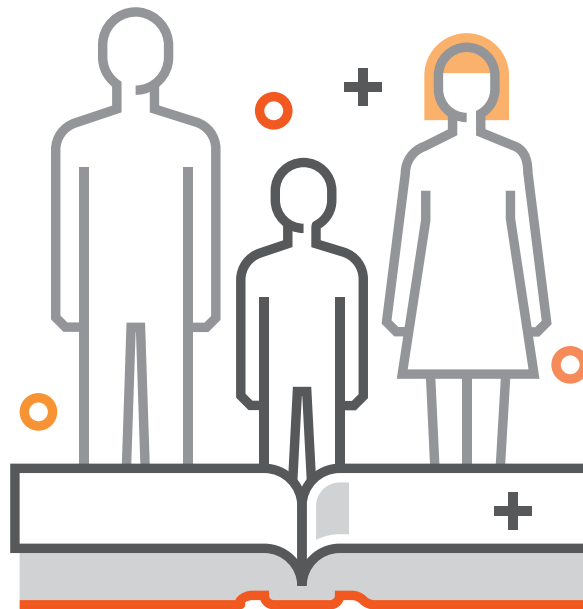
→ Мога ли да впиша завещанието си?

Вписването на завещание гарантира, че то се съхранява на сигурно място и че ще бъде намерено след смъртта на завещателя. Въпросът, дали завещанието може да бъде вписано, зависи от правото на държавата, в която е изготвено.

ЧАСТ III:

→ НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

Регламентът на ЕС улеснява наследниците при управлението на трансгранично наследяване. Съгласно Регламента само органите на една държава — членка на ЕС, ще се занимават с наследяването и към него ще се прилага само едно право, независимо къде се намират активите. В допълнение към това европейското удостоверение за наследство помага на наследниците да докажат правното си положение във всички държави — членки на ЕС.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Кой орган ще се занимае с наследяването?

В зависимост от държавата — членка на ЕС, наследяването може да бъде разгледано от съд, нотариус, служба по вписване или друг административен орган, например данъчните органи.

В някои държави — членки на ЕС, наследяването трябва да се разгледа от съд. Понятието „съд“ включва не само съдилищата, а и други органи, които съгласно националното право могат да се произнасят по въпросите на наследяването, като функционират като съд или от името на съд. В зависимост от държавата — членка на ЕС, органите, които могат да функционират като съд или от името на съд, са например нотариуси или длъжностни лица по вписванията.

В държавите — членки на ЕС, където намесата на съд не е задължителна, наследяването в повечето случаи се урежда извънсъдебно по взаимно съгласие, често пред нотариус, който не функционира като съд. Ако обаче между наследниците възникне спор, той ще трябва да бъде разгледан от съд.

→ Ако е необходима намесата на съд, кои съдилища на държавата членка ще се произнесат по наследяването?

По принцип по отношение на наследяването на починалия ще се произнесат съдилищата на държавата членка на **последното обичайно местопребиваване на починалия**. Съдилищата на държавата членка на последното обичайно местопребиваване на починалия ще се произнесат по наследяването на **всички** активи на починалия, независимо къде се намират.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Пример

Брина от Словения живее със съпруга си в Чешката република. Едно от децата ѝ живее в Словения, а другото — в Дания. Тя притежава банкова сметка и автомобил в Чешката република, както и апартамент в Словения. Брина изготвя завещание пред нотариус в Словения и избира към наследяването ѝ да се прилага словенското право. Тъй като Чешката република е държавата членка на последното обичайно местопребиваване на Брина, чешките съдилища ще бъдат компетентни да се произнесат относно нейното наследяване. Чешките съдилища ще се произнесат по наследяването на всички активи на Брина, както намиращите се в Чешката република (банковата ѝ сметка и автомобила ѝ), така и намиращите се в Словения (апартаментът ѝ). Тъй като Брина е избрала към наследяването ѝ да се прилага словенското право, чешките съдилища ще прилагат словенското право, за да определят как следва да бъдат разпределени всички активи на Брина, както тези в Чешката република, така и тези в Словения, и как следва да бъдат прехвърлени на наследниците ѝ.

→ Какво се случва, ако починалият не е живял в държава — членка на ЕС?

Ако последното обичайно местопребиваване на починалия е било **извън Европейския съюз**, съдилищата на държавата — членка на ЕС, в която се намират активите на починалия, ще бъдат компетентни да се произнесат по наследяването като цяло, т.е. по отношение на всички активи на починалия, ако:

- към момента на смъртта починалият е бил гражданин на държавата — членка на ЕС, в която се намират активите; или
- в случай че починалият не е бил гражданин на държавата — членка на ЕС, в която се намират активите, ако обичайното му местопребиваване е било в тази държава — членка на ЕС, и са изминали не повече от 5 години от промяната на обичайното местопребиваване.

Съдилищата на държавата — членка на ЕС, в която се намират активите на починалия, ще бъдат компетентни да се произнесат по наследяването на тези активи, дори ако починалият не е бил гражданин на тази държава и обичайното му местопребиваване никога не е било в тази държава.

Предоставянето на компетентност на съдилищата на държавата — членка на ЕС, в която се намират определени активи, да се произнесат по цялостното наследяване или поне относно намиращите се в тази държава активи, дава възможност на наследниците да се обърнат към съдилищата на държава — членка на ЕС, с която починалият е бил свързан чрез

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

гражданство, обичайно местопребиваване или притежаване на активи.

В горепосочените случаи съдилищата на държавата — членка на ЕС, в която се намират активите, обикновено ще прилагат правото на държавата на последното обичайно местопребиваване на починалия.

→ Пример 1

Жофия, унгарска гражданка, работи в Швейцария, където е и обичайното ѝ местопребиваване. Тя притежава банкова сметка в Швейцария, къща в Унгария и ваканционен апартамент в Хърватия.

Макар че Жофия не живее в държава — членка на ЕС, тя има къща в Унгария и е унгарска гражданка, така че съдилищата в Унгария ще бъдат компетентни да се произнесат по наследяването на всички активи на Жофия (на банковата ѝ сметка в Швейцария, къщата ѝ в Унгария и ваканционния ѝ апартамент в Хърватия) в съответствие с швейцарското право, тъй като това е правото на държавата на нейното последно обичайно местопребиваване.

→ Пример 2

Целият живот в зряла възраст на Валери от Люксембург е преминал в Мексико. Тя има банкова сметка в Мексико и притежава ваканционна къща в Южна Франция.

Макар че Валери не е французйка и обичайното ѝ местопребиваване никога не е било във Франция, ако наследниците на Валери пожелаят това, те могат да поискат от френските съдилища да се произнесат по наследяването на къщата на Валери във Франция, тъй като компетентни са френските съдилища. Френските съдилища ще се произнесат по наследяването на къщата на Валери във Франция съгласно мексиканското право, тъй като това е правото на държавата на последното обичайно местопребиваване на Валери. При все това френските органи не са компетентни да се произнесат по наследяването на банковата сметка на Валери в Мексико.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Какво се случва, ако починалият притежава активи в държави извън ЕС?

Ако съдът на държавата — членка на ЕС, който се занимава с наследяването, се произнесе по наследяването на активи, намиращи се в държава извън ЕС (например къща), възможно е органите на тази трета държава, в която се намират активите, да откажат да приемат решението на съда по отношение на тези активи. В такива случаи, за да се избегнат ненужни разходи и процедури, наследниците могат да поискат от съда на държавата — членка на ЕС, който се занимава с наследяването, да не се произнася относно активи, намиращи се в държава извън ЕС.

→ Пример

Розина от Малта е работила и живяла в САЩ със семейството си. Децата ѝ все още живеят там. Тя е притежавала апартамент в САЩ, както и къща и банкова сметка в Малта. Макар че Розина е живяла в държава извън ЕС, тя е малтийска гражданка и поради това съдилищата в Малта са компетентни да се произнесат по наследяването на всички нейни активи: къщата и банковата сметка в Малта, но също така и апартаментът ѝ в САЩ.

Наследниците на Розина обаче не са сигурни дали съдилищата в САЩ ще приемат решението на чуждестранен съд относно наследяването на недвижимо имущество (апартаментът на Розина), намиращо се в САЩ. Те считат, че включването на намиращия се в САЩ апартамент в производството по наследяване в Малта само ще увеличи разходите и продължителността на производството. Поради това те отправят молба към съда в Малта да не се произнася по наследяването на апартаментът в САЩ и вместо това решават да уредят наследяването на този актив в съдилищата в САЩ.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Могат ли наследниците да изберат държавата — членка на ЕС, в която следва да бъде уредено наследяването?

Принципно не могат. Наследниците могат да изберат съдилищата на държавата — членка на ЕС, които следва да се произнесат по наследяването, само в един конкретен случай: ако последното обичайно местопребиваване на завещателя е било в държава — членка на ЕС, но той е избрал правото на държавата му на гражданство като приложимото право към неговото наследяване и избраното право е правото на друга **държава — членка на ЕС**, наследниците могат да се споразумеят наследяването да бъде уредено от съдилищата в държавата членка, на която е бил гражданин починалият. Наследниците трябва да изразят своето съгласие в писмена форма.

→ Пример

Пабло от Испания живее със съпругата си и трите си деца в Белгия. Той притежава банкова сметка, къща и кола в Белгия, както и апартамент в Испания. В завещанието си Пабло избира към неговото наследяване да се прилага испанското право. Тъй като последното обичайно местопребиваване на Пабло е било в Белгия, белгийските съдилища са компетентни да се произнесат по наследяването на всички активи на Пабло — както тези в Белгия, така и тези в Испания. При все това, тъй като Пабло е избрал правото на държава — членка на ЕС, неговата съпруга и трите му деца, които са неговите наследници, се споразумяват (и изразяват съгласието си в писмена форма), че ще бъде по-удобно да уредят наследяването пред испанските съдилища.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

По подобен начин, ако завещателят е избрал към неговото наследяване да се прилага правото на друга **държава — членка на ЕС**, съдът на държавата членка на последното обичайно местопребиваване на починалия може по искане на един от наследниците да постанови, че е по-подходящо съдилищата на държавата членка на гражданство на починалия да се произнесат по наследяването (например защото обичайното местопребиваване на наследниците е там или активите се намират там). Поради това в такъв случай решението се взема от съда.

→ Могат ли наследниците да заведат дело за наследяване в държава — членка на ЕС, ако не е възможно да заведат делото в държавата извън ЕС, с която наследяването е тясно свързано?

В някои случаи наследниците не могат да заведат дело за наследяване в съдилищата на държавата извън ЕС, с която наследяването е тясно свързано (наследяването би било тясно свързано с държавата извън ЕС например ако починалият е бил гражданин на тази държава, обичайното му местопребиваване е било там или е притежавал активи в нея). Такава невъзможност може да възникне в случай на гражданска война в тази трета държава или когато поради ситуацията там разумно не би могло да се очаква от наследниците да започнат производство в тази държава.

Дори когато нито един съд на държава — членка на ЕС, не е компетентен да се произнесе по наследяване, защото починалият не е притежавал активи в държава членка или обичайното му местопребиваване не е било в държава членка, съдилищата на държава членка могат по изключение да се произнесат по наследяването, така че съответният наследник да има достъп до правосъдие. При все това държавата — членка на ЕС, в която се урежда наследяването, трябва да има достатъчна връзка с делото (например починалият или наследникът е гражданин на тази държава членка или обичайното местопребиваване на наследника е там).

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Пример

Александрос, кипърски гражданин, е бил роден и през целия си живот е живял в държава извън ЕС. Всичките му активи се намират там. Дъщеря му Елена, която живее в Кипър, не може да започне производство по наследяване в третата държава, където са били обичайното местопребиваване и активите на баща ѝ, защото там е избухнала гражданска война.

Нито едно от съдилищата на държавите — членки на ЕС, не е компетентно да се произнесе по наследяването на Александрос, защото неговото обичайно местопребиваване или активи никога не са били установени в държава — членка на ЕС. За да уреди наследяването на баща си, Елена започва производство пред кипърски съд. Тъй като Александрос е бил кипърски гражданин и обичайното местопребиваване на неговата наследница Елена е в Кипър, кипърският съд може да реши да се произнесе относно наследяването, така че Елена да получи възможност за уреждане на наследяването в съдилищата на третата държава.

→ В качеството си на наследник в коя държава следва да приема или да се откаже от наследството?

Съгласно приложимото към наследяването право може да се изисква наследниците да приемат или да се откажат от наследството. Освен това понякога приемането или отказът трябва или могат да бъдат направени пред съд (или друга институция, която функционира като съд или от името на съд). Когато обичайното местопребиваване на даден наследник е в държава — членка на ЕС, различна от държавата членка, в която се урежда наследяването, Регламентът позволява на наследника да приеме или да се откаже от наследството пред съд на държавата членка, в която е обичайното му местопребиваване (ако съгласно закона на държавата членка на обичайното му местопребиваване приемането или отказът могат да бъдат направени пред съд или друга институция, която функционира като съд или от името на съд). По този начин наследникът не е длъжен да пътува до държавата — членка на ЕС, в която се урежда наследяването, за да приеме или да се откаже от наследството пред съда там.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Пример

Марек от Словакия е работил и живял със съпругата си в Румъния. Той е притежавал банкова сметка и автомобил в Румъния, както и къща в Словакия. Синът му Антон живее в Словакия.

Тъй като обичайното местопребиваване на Марек е било в Румъния, румънските съдилища са компетентни да се произнесат по наследяването на всички активи на Марек. Обичайното местопребиваване на Антон е в Словакия, но той може да направи своето изявление пред словашки съд относно приемане на (или отказа от) наследството, ако съгласно словашкото право такива изявления могат да се правят пред съд (или друга институция, която функционира като съд или от името на съд). Това ще спести на Антон разходите и неудобството да бъде принуден да направи своето изявление за приемане пред румънския съд, който разглежда наследяването на Марек.

→ Мога ли да поискам защита на активите, които са ми предадени по наследство?

Приемането на временни охранителни мерки от съд може да бъде необходимо, докато все още тече производството по наследяване, например ако състоянието на наследените от вас активи може да се влоши или ако друго лице разполага с тях. Временните охранителни мерки за запазване и идентифициране на наследените от вас активи ще гарантират, че активите се съхраняват правилно и че ще ви бъдат прехвърлени.

Можете да поискате от съдилищата на държава — членка на ЕС (например съдилищата на държавата членка, в която се намират активите), да приемат временни охранителни мерки, достъпни в тази държава членка, дори ако съдилищата на друга държава членка — обикновено държавата членка на последното обичайно местопребиваване на починалия — са компетентни да се произнесат по наследяването.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Пример

Майке, гражданка на Нидерландия, е наследила ваканционна къща в Словения от баща си. Втората съпруга на бащата на Майке обаче смята, че тя, а не Майке, е законната наследница на къщата. Последното обичайно местопребиваване на бащата на Майке е било в Нидерландия, така че нидерландските съдилища са компетентни да уредят спора по наследяването. Тъй като къщата в Словения рядко се ползва, тя се нуждае от ремонт. Докато чака да бъде решен спорът между нея и нейната мащеха, Майке може да поиска от съдилищата в Словения да постановят временни охранителни мерки, достъпни в Словения, за да се гарантира доброто състояние на къщата, въпреки че нидерландските съдилища са компетентни да се произнесат по наследяването на бащата на Майке.

Може ли съдебно решение, постановено в една държава — членка на ЕС, да има изпълнителна сила в друга държава членка?

Съдебно решение означава решение, уреждащо наследяване, постановено от съд или друга институция, която функционира като съд или от името на съд.

Съдебните решения, постановени в една държава — членка на ЕС, се признават във всички други държави членки, без да се изисква каквато и да е специална процедура.

→ Пример

Татяна от България е обявена от български съд за наследница на банкова сметка, която майката на Татяна е притежавала в Италия. При представяне на решението на българския съд италианската банка ще трябва да признае Татяна за новия титуляр на сметката, без да се изисква друга процедура.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ А какво ще се случи, ако някой не желае да признае и да изпълни решение, постановено от съд на друга държава — членка на ЕС?

Можете да поискате от съд в държавата — членка на ЕС, в която желаете да упражните своите права като наследник, да признае и да обяви за изпълнимо решението, постановено от съда на друга държава членка.

→ Пример

Ако италианската банка, в която майката на Татяна е открила своята банкова сметка, откаже да признае решението на българския съд, Татяна може да поиска от италианските съдилища да признаят решението и да го обявят за изпълнимо в Италия. След като решението на българския съд бъде признато и обявено за изпълнимо в Италия, при необходимост Татяна може да поиска съдействието на италианските правоприлагащи органи, за да принуди банката да ѝ предостави достъп до банковата сметка, която е наследила.

Освен това ако сте страна по правен спор пред съд в държава — членка на ЕС, и изходът от спора зависи от признаването на решение относно наследяването, постановено от съда на друга държава членка, можете да поискате от съда, който разглежда вашия спор, да признае в рамките на същото производство решението, постановено от съда на другата държава членка.

→ Пример

Ставрос от Гърция живее във Финландия с родителите си. Той наследява къща на гръцки остров от майка си. За да бъде в състояние да поиска да бъде вписан като новия собственик на къщата в поземления регистър в Гърция, Ставрос се сдобива с решение от финландски съд, с което е обявен за наследник на къщата. Но Ник, американският братовчед на Ставрос, който живее в Гърция, е предприел стъпки за продажба на къщата, като твърди, че майката на Ставрос му е обещала, че къщата ще стане негова. При правен спор между Ставрос и Ник в Гърция за това кой има право да продаде къщата Ставрос може да поиска от гръцкия съд да признае решението на финландския съд, с което е обявен за наследник на къщата.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ На какви основания може да бъде оспорено признаването и изпълнението на съдебно решение в друга държава — членка на ЕС?

Признаването и изпълнението на съдебно решение, постановено в друга държава — членка на ЕС, може да бъде оспорено поради следните **причини**:

- признаването на съдебното решение би било в разрез с основните закони (обществения ред) на държавата — членка на ЕС, в която се иска признаване (например защото би нарушило националните закони за недискриминация);
- лицето не е било в състояние да се защити по подходящ начин по време на производството, в резултат на което е постановено съдебното решение, чието признаване се иска;
- съдебното решение противоречи на друго съдебно решение между същите страни, постановено в държавата — членка на ЕС, в която се иска признаване, или на предходно съдебно решение, постановено в друга държава членка по същия спор и между същите страни.

След като в една държава — членка на ЕС, бъде прието решение за признаване и изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава членка, решението може да се **обжалва** както от страната, която е поискала изпълнението му, така и от страната, срещу която е поискано изпълнението. След като бъде постановено решение по жалбата, всяка от двете страни може да го **обжалва**. И в двата случая страните могат да се позовават само на горепосочените основания за непризнаване.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

➔ Мога ли да поискам защита на активите, които са ми предадени по наследство, в очакване на признаването и изпълнението на съдебно решение, постановено в друга държава — членка на ЕС?

Ако със съдебно решение, постановено в една държава — членка на ЕС, сте обявен за наследник на активи, намиращи се в друга държава членка, ще трябва да поискате от съдилищата на държавата членка, в която се намират активите, да признаят и обявят за изпълнимо съдебното решение, за да получите достъп до тези активи. В очакване на признаването и изпълнението на съдебното решение можете да поискате от съдилищата на държавата — членка на ЕС, в която искате признаване и изпълнение, да приемат временни охранителни мерки за запазване и установяване на наследените от вас активи.

➔ Пример

Мик от Естония е наследил ценна колекция от стари книги от своята леля. Последното обичайно местопребиваване на лелята на Мик е било в Естония. Колекцията от книги се съхранява от приятел на лелята на Мик във Финландия. След спор със своите братовчеди Мик се сдобива с решение от съд в Естония, с което е обявен за наследник на колекцията от книги. В очакване на признаването и изпълнението във Финландия на съдебното решение, постановено от естонския съд, Мик може да поиска от съд във Финландия (която е държавата членка, в която се иска признаване и изпълнение на съдебното решение) да приеме временни охранителни мерки, достъпни във Финландия, за да се гарантира, че с колекцията от книги не се разпореждат други лица.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

Национални удостоверения за наследство (или декларация за наследство)

→ Какво представлява удостоверението за наследство?

Удостоверението за наследство е документ, който доказва вашето правно положение на наследник. То може да бъде издадено от съд или друг компетентен орган съгласно националното право.

В някои държави — членки на ЕС, наследникът ще получи удостоверение за наследство от съда, който се произнася по наследяването, при приключване на процедурата.

В други държави — членки на ЕС, наследникът може да поиска от компетентния публичен орган, например нотариус или длъжностно лице по вписванията, да издаде удостоверение за наследство. В такъв случай удостоверението за наследство ще бъде изготвено като официален документ, който гарантира автентичността на подписа и съдържанието на документа (т. нар. „автентичен акт“).

В качеството си на наследник можете да представите удостоверението за наследство например пред банка, за да получите достъп до парите в наследена банкова сметка, или пред длъжностно лице в поземления регистър, за да промени правото на собственост върху наследена къща.

→ Ще има ли моето удостоверение за наследство, издадено в една държава — членка на ЕС, изпълнителна сила в друга държава членка?

Ако банковата сметка или къщата, която сте наследили, се намира в друга държава — членка на ЕС, удостоверението за наследство ще ви позволи да докажете правното си положение на наследник във въпросната държавата членка.

Ако вашето удостоверение за наследство е изготвено в една държава — членка на ЕС, *под формата на документ, издаден от съд или друга институция, функционираща като съд*, вашето удостоверение ще бъде признато като съдебно решение в държавата членка, в която бъде представено, без да се изисква каквато и да е специална процедура (вж. Може ли съдебно решение, постановено в една държава — членка на ЕС, да има изпълнителна сила в друга държава членка?).

Ако вашето удостоверение за наследство е изготвено в една държава — членка на ЕС, *под формата на официален документ, различен от съдебен документ („автентичен акт“)* — например нотариален документ, то ще има същата изпълнителна сила в държавата членка, в която е представено, като в държавата членка, в която е изготвено, освен ако удостоверението противоречи на основните закони (обществения ред) на държавата членка, в която е представено. Можете да поискате от органа, който е изготвил документа — например нотариус, да попълни формуляр, в който обяснява последиците от

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

удостоверението за наследство в държавата — членка на ЕС, в която е изготвено.

Удостоверение за наследство, изготвено в държава — членка на ЕС, може да не бъде признато или прието в държава извън ЕС (неговото приемане ще зависи от правото на тази държава).

→ Пример

Ромина, италианска гражданка, живееща в Италия, е наследила къща във Франция от майка си. Последното обичайно местопребиваване на майката на Ромина е било в Италия. Ромина се обръща към италиански нотариус за уреждане на наследяването на майка си и иска от нотариуса да издаде удостоверение за наследство, което да представи пред длъжностното лице в поземления регистър във Франция, за да промени правото на собственост върху къщата на майка ѝ. Удостоверението за наследство, издадено от италианския нотариус, е правно валидно както във Франция, така и в Италия. Ромина може да поиска от италианския нотариус да попълни формуляр, в който се обясняват последиците от удостоверението за наследство.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

Европейско удостоверение за наследство (ЕУН)

→ Какво представлява европейското удостоверение за наследство?

Европейското удостоверение за наследство (ЕУН) представлява документ, който позволява на наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието (лицата, които изпълняват желанията на завещателя) и управителите на наследственото имущество (лицата, които се грижат за наследственото имущество преди прехвърлянето му на наследниците) да докажат **правното си положение** и да **упражняват своите права** в други държави — членки на ЕС.

→ Кой може да кандидатства за европейско удостоверение за наследство и кога?

ЕУН не се издава автоматично; то трябва да бъде поискано след смъртта на съответното лице (независимо дали починалият е оставил завещание, или не). За ЕУН може да кандидатства всеки наследник, заветник, изпълнител на завещанието или управител на наследственото имущество, който трябва да докаже правното си положение и да упражни своите права в друга държава — членка на ЕС.

→ Как да кандидатствам за европейско удостоверение за наследство?

Въпреки че не е задължително, най-лесният начин да се кандидатства за ЕУН е като се използва стандартен формуляр, определен в правото на ЕС. Тук можете да намерите формуляра на вашия език: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=uri serv%3A0J.L_2014.359.01.0030.01.BUL.

→ Колко струва издаването на европейското удостоверение за наследство?

Разходите за ЕУН варират в зависимост от държавата — членка на ЕС, в която се издава.

→ Кой е упълномощен да издава европейското удостоверение за наследство?

ЕУН може да бъде издадено само от органите на държавата — членка на ЕС, която е компетентна да уреди наследяването. Това могат да бъдат органите на държавата членка на последното обичайно местопребиваване на починалия и органите на държавата членка, на която починалият е бил гражданин, ако наследниците са се споразумели да изберат съдилищата на тази държава членка (вж. Могат ли наследниците да изберат държавата — членка на ЕС, в която следва да бъде уредено наследяването?).

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

Всяка държава — членка на ЕС, решава кой конкретен орган на нейната територия ще издава ЕУН. ЕУН често се издава от съд или нотариус. На европейския портал за електронно правосъдие¹ можете да намерите списък на органите, които могат да издават ЕУН, във всяка държава членка.

При получаване на заявление за ЕУН издаващият орган ще информира всички други възможни наследници относно заявлението, така че да имат възможност да предявят правата си. Издаващият орган също така ще информира всички наследници относно издаването на ЕУН.

→ Какво е съдържанието на европейското удостоверение за наследство?

Органът, който издава ЕУН, ще попълни всички необходими данни в удостоверението в съответствие с правото, приложимо към наследяването, т.е. правото на държавата на обичайното местопребиваване на починалия или правото на държавата на гражданството на починалия, ако той е избрал да се прилага това право.

Удостоверението включва информация, като:

- данни на починалия и на лицето, което кандидатства за ЕУН;
- данни на всички възможни наследници;
- режима на имуществена собственост при брака или регистрираното партньорство на починалия (т.е. правилата,

които уреждат по какъв начин следва да бъде разпределено имуществото между съпрузите или регистрираните партньори, така че дялът на починалия да може да бъде прехвърлен на неговите наследници);

- приложимото към наследяването право и по какъв начин е било определено това право;
- дали починалия е оставил завещание, или не;
- дялът от наследственото имущество, който се полага на всеки наследник;
- правомощията на изпълнителя на завещанието и/или управителя на наследственото имущество.

→ Какви са предимствата на европейското удостоверение за наследство?

ЕУН не заменя еквивалентните документи, съществуващи във всяка държава — членка на ЕС (национални удостоверения за наследство). Той представлява незадължителна алтернатива.

При все това кандидатстването за ЕУН вместо за еквивалентния национален документ опростява нещата, ако трябва да докажете, че сте наследник (или заветник, изпълнител на завещание или управител на наследствено имущество) в няколко държави — членки на ЕС, в случай че починалия е притежавал активи в повече от една държава членка.

¹ https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-bg.do?init=true

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

Това е така, защото съгласно Регламента **ЕУН поражда еднакви последици във всички държави — членки на ЕС, независимо къде е издадено, и за признаването му не се изисква специална процедура.** За разлика от това последиците от национално удостоверение за наследство са различни в зависимост от държавата — членка на ЕС, която го издава, и поради това може да се наложи тези последици да бъдат обяснени в допълнителен формуляр, попълнен от издаващия орган. В допълнение към това може да бъде възразено срещу приемането на национално удостоверение за наследство, ако удостоверението противоречи на основните закони (обществения ред) на държава — членка на ЕС, в която е представено.

Последиците от ЕУН са еднакви навсякъде и са следните:

- след като бъде издадено ЕУН, то се признава във всички други държави — членки на ЕС, без да се изисква каквато и да е специална процедура;
- информацията, посочена в ЕУН, се счита за вярна;
- защитени са правата на лицата, които съгласно посочената в ЕУН информация извършват плащания или прехвърлят имущество на лице, посочено в ЕУН, или закупуват имущество от лице, посочено в ЕУН;
- ЕУН представлява валиден документ за вписване на наследено имущество в поземления регистър на държава — членка на ЕС.

→ Пример

Мирна от Хърватия живее в Австрия. Тя притежава банкова сметка в Хърватия и къща в Малта. Синът ѝ Янко живее в Австрия, а дъщеря ѝ Весна, която е придобила австрийско гражданство посредством брак, живее в Австрия. Тъй като последното обичайно местопребиваване на Мирна е било в Австрия, австрийските съдилища са компетентни да се произнесат по наследяването. Мирна не е избрала към нейното наследяване да се прилага хърватското право, така че австрийските съдилища ще прилагат австрийското право за уреждане на наследяването.

Децата на Мирна са нейните единствени наследници. Тъй като те трябва да докажат правното си положение на наследници в две различни държави — членки на ЕС (Хърватия и Малта), те решават да поискат издаване на ЕУН вместо на еквивалентния австрийски документ, за да избегнат необходимостта от попълване на формуляр, в който се обясняват последиците от националния документ, и за да се гарантира, че няма да има възражения срещу документа, с който се доказва правното им положение на наследници.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

Тъй като австрийските съдилища са компетентни да се произнесат по наследяването, те също така са компетентни да издадат ЕУН съгласно австрийското право, което е приложимото към наследяването право. Янко и Весна ще получат по едно заверено копие от ЕУН за първоначален период от шест месеца, за да поискат своите пари от банковата сметка в Хърватия и да впишат къщата на майка си в Малта на свое име в съответния поземлен регистър в Малта.

→ За какъв срок е валидно европейското удостоверение за наследство?

Органът, който издава ЕУН, ще съхранява оригиналното удостоверение и ще издаде едно или повече заверени копия на лицето, което кандидатства за ЕУН, и на всяко друго лице, което може да удостовери законен интерес (например ако заявителят е бил наследник, може да се издаде заверено копие от ЕУН на друг наследник, на заветник или на управителя на наследственото имущество). Заверените копия на ЕУН са валидни за срок от шест месеца, но този срок на валидност може да бъде удължен при поискване.

→ Какво се случва, ако европейското удостоверение за наследство съдържа грешка или неточност?

Ако сте в състояние да удостоверите законен интерес по отношение на удостоверението, можете да поискате от издаващия орган да поправи грешките. Издаващият орган също така може да поправя грешки по своя инициатива.

Освен това, ако са установени неточности в ЕУН или в някой от отделните му елементи, можете да поискате от издаващия орган да го измени или оттегли. Издаващият орган трябва да информира всички лица, на които са издадени заверени копия от ЕУН, че ЕУН е било поправено, изменено или оттеглено.

Ако не сте съгласни с отказа на издаващия орган да издаде ЕУН или не сте съгласни с поправката, изменението или оттеглянето на ЕУН, можете да подадете жалба срещу тези решения в съдилищата на държавата членка, в която е установен издаващият орган. Ако обжалването е успешно, съдът или издаващият орган ще издаде ЕУН, а ако ЕУН е било неточно, съдът или издаващият орган ще го поправи, измени или оттегли.

ЧАСТ III: НАСЛЕДЯВАНЕ — НАСЛЕДНИЦИТЕ

→ Европейско удостоверение за наследство (ЕУН)

- То може да бъде поискано от наследници, заветници, изпълнители на завещание и управители на наследственото имущество.
- То позволява на наследниците, заветниците, изпълнителите на завещание и управителите на наследственото имущество да докажат правното си положение и да упражнят своите права и правомощия по отношение на активи, намиращи се в други държави — членки на ЕС, например:
  - да получат достъп до наследени пари в банкова сметка, открита в друга държава — членка на ЕС,
  - да впишат наследено имущество в поземления регистър на друга държава членка.
- То може да бъде поискано вместо еквивалентните национални документи.
- Информацията, съдържаща се в него, се счита за точна.
- То поражда еднакви последици във всички държави — членки на ЕС.
- То трябва да бъде признато във всички държави — членки на ЕС, без да се изисква каквато и да е специална процедура.

Научете повече

На следните уебсайтове можете да намерите повече информация за Регламента на ЕС относно наследяването, както и за това с кого да се свържете за помощ във вашата държава — членка на ЕС:

Наследяване в европейския портал за електронно правосъдие

https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-bg.do?init=true

Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“ на Европейската комисия

http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm

Порталът „Вашата Европа“

http://europa.eu/youreurope/citizens/family/successions/index_bg.htm

„Нотариуси в Европа“

<http://www.cnue.eu/>

Асоциация на европейската мрежа на регистрите на завещанията

<http://www.arert.eu/>

Европейска асоциация на поземлените регистри

<https://www.elra.eu/>

За контакти:

European Commission
Directorate-General for Justice and Consumers
European Judicial Network
in civil and commercial matters
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<https://e-justice.europa.eu/ejncivil>

